

Bico

FEDERATIE **VZW** FEDERATION **ASBL**

MEMORANDUM 2019-2024

**DE 10 STREEFPUNTEN
VAN DE BICO-FEDERATIE
IN DE STRIJD TEGEN
DAK- EN THUISLOOSHEID IN
BRUSSEL**

INLEIDING

De **Brusselse thuislozenzorg** heeft een **globaal en ambitieus beleid nodig**. Een beleid dat zich niet beperkt tot één enkele legislatuur, maar zich uitstrekt over meerdere legislaturen.

We beseffen heel goed dat Brussel met nogal wat obstakels wordt geconfronteerd om een efficiënt beleid te voeren, maar dit mag ons niet beletten te streven naar het einde van de thuisloosheid in plaats van een beheersing ervan. Het is makkelijk ons weg te steken achter de complexiteit van Brussel, maar we kunnen niet blind blijven voor de uitdagingen waar onze mooie stad voor komt te staan.

Het is vijf voor twaalf om de handen uit de mouwen te steken en **geïntegreerde strategieën om einde te maken aan dak- en thuisloosheid** in te voeren. Dit memorandum kan als de eerste stap beschouwd worden in een plan om thuisloosheid ten gronde aan te pakken. Een **langetermijnstrategie** waarbij huisvesting een centrale rol in speelt moet zowel op nationaal als lokaal en regionaal niveau geïmplementeerd worden en gericht op de vijf doelstellingen die door de FEANTSA zijn vastgesteld:

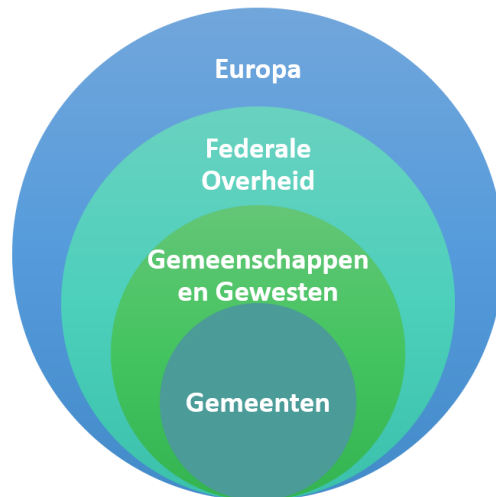
- Niemand mag op straat slapen.
- Niemand mag in een noodopvang verblijven wanneer de noodtoestand voorbij is.
- Niemand mag langer dan nodig in een overgangshuisvesting blijven.
- Niemand mag een instelling verlaten zonder huisvestingsmogelijkheden.
- Geen enkele jongere mag dakloos worden als gevolg van de overgang naar zelfstandig wonen.¹

¹ FEANTSA, *Ending homelessness : A handbook for policy makers*, Brussel : FEANTSA, 2010, p.5

1. GLOBALE VISIE

De Brusselse thuislozensector heeft nood aan een **samenhangende intergouvernementele besluitvorming** (Europees, federaal, regionaal, communautair en gemeentelijk). Het toepassen van een **armoedetoets** kadert binnen deze doelstelling.

4

Het is dan ook belangrijk een **transversale en intersectorale samenwerking** te waarborgen (huisvesting, sociale dienst, gezondheid, jeugdhulp, justitie, bijstand aan personen, etc.). Een dergelijke **complementariteit** zal een **multidisciplinaire netwerking** garanderen m.b.t. de opvang maar ook thuisloosheid bestrijden en voorkomen.

2. PARTICIPATIEF BELEID

Het streven naar een **participatief beleid**, zodoende iedereen optimaal betrokken wordt bij de ontwikkeling, de uitvoering en de evaluatie van het beleid, zodoende overkoepelde diensten, zoals Bruss'Help, door de dak- en thuislozensector gedragen worden en ten dienste van zijn gebruikers staan.

Het samen nadenken over de toekomst van de thuislozensector en ervoor **te zorgen dat het aanbod van de sector beantwoordt aan de noden van de gebruikers** is enkel en alleen mogelijk indien de thuislozensector, zijn gebruikers en het beleid nauw samen werken om het aanbod, waar nodig aan te passen en zo een efficiënt beleid te voeren.

5

Voordelen van participatie²

Participatie moet altijd een positief effect hebben op individueel niveau.

Daarnaast moet de deelname ook gericht zijn op een (of meer) van drie andere niveaus:

- De praktijk - verbetering van de dienstverlening
- Het beleid
- Het inzicht

² FEANTSA, *L'exclusion sociale dans l'Union Européenne - Colloque 20 ans d'exclusion, bilans et perspectives* - 11 Décembre 2014, slide 64

3. INCLUSIEF BELEID

De dak- en thuislozen zijn **pluraal** samengesteld, waarbij we geen enkele kwetsbare groep uit het oog mogen verliezen. Deze kwetsbare groepen die een verhoogd risico lopen tot dak- en thuisloosheid zijn zeer uiteenlopend en bestaat onder andere uit mensen zonder papieren en hun kinderen, alleenstaande ouders, vrouwen die het slachtoffer zijn van huiselijk geweld, zieke mensen of met een fysieke of mentale beperking, etc.

Het is belangrijk om al deze doelgroepen te integreren in **inclusief beleid dat geen enkele kwetsbare uitsluit**. Daarom vragen wij om meer voorzieningen, mogelijkheden en methodieken uit te bouwen voor **specifieke doelgroepen** binnen de thuislozensector.

6

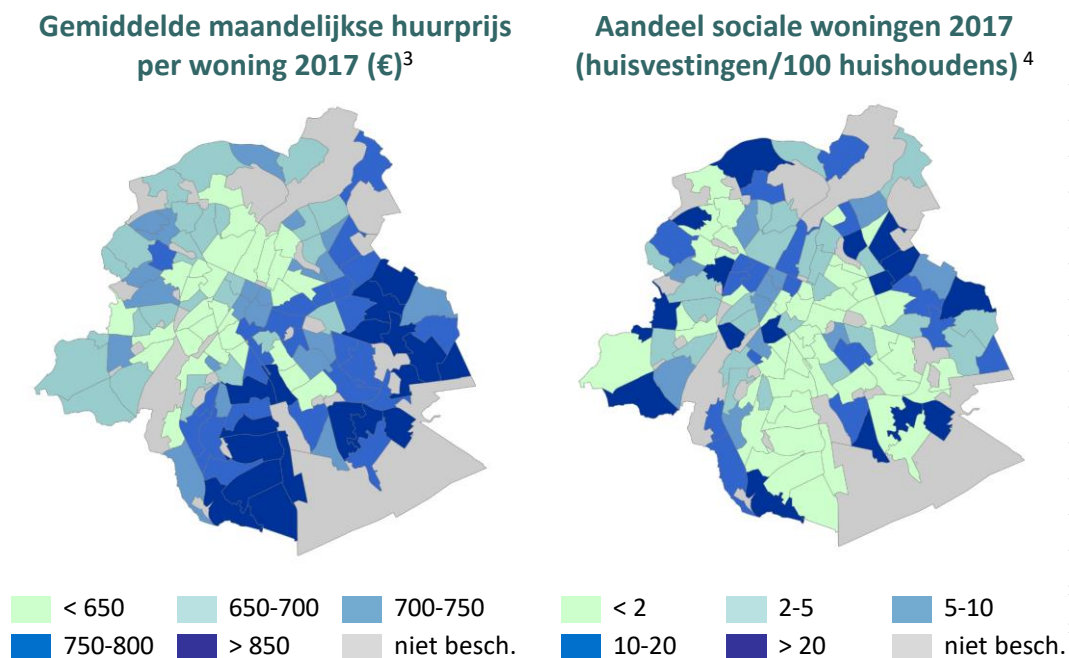

4. GEWESTELIJK WOONPOLITIEK

Het uitwerken van een **gewestelijk woonpolitiek** is een fundamenteel onderdeel in de bestrijding/preventie van de dak- en thuisloosheid. Om mensen uit armoede te halen is een **betaalbare en kwaliteitsvolle woning** een absolute voorwaarde voor het welslagen van de aangeboden begeleiding.

Dit vraagt **structurele maatregelen op de sociale als op de private huurmarkt**: meer sociale woningen, uitvoering van maatregelen om particuliere verhuurders aan te moedigen om hun woning(en) via sociale verhuurkantoren (SVK) te verhuren, een gecoördineerde aanpak van de leegstand op gewestniveau, meer controle op de kwaliteit van de woningen, huurprijzen bevroren, uitvoering van anti-speculatieve maatregelen, etc. Het huisvestingsaanbod verder differentiëren en intensifiëren lijkt ons ook noodzakelijk.

Bovendien nemen niet alle gemeenten hun verantwoordelijkheid betreffende investeringen in sociale huisvesting. De kaart hieronder laat zien dat bij de meerderheid van de rijkste gemeenten, waar de huren hoger liggen, minder moeite wordt gedaan om te investeren in sociale huisvesting. Terwijl in de armste gemeenten, waar de huren lager liggen, het aandeel van de sociale huisvesting veel hoger is.

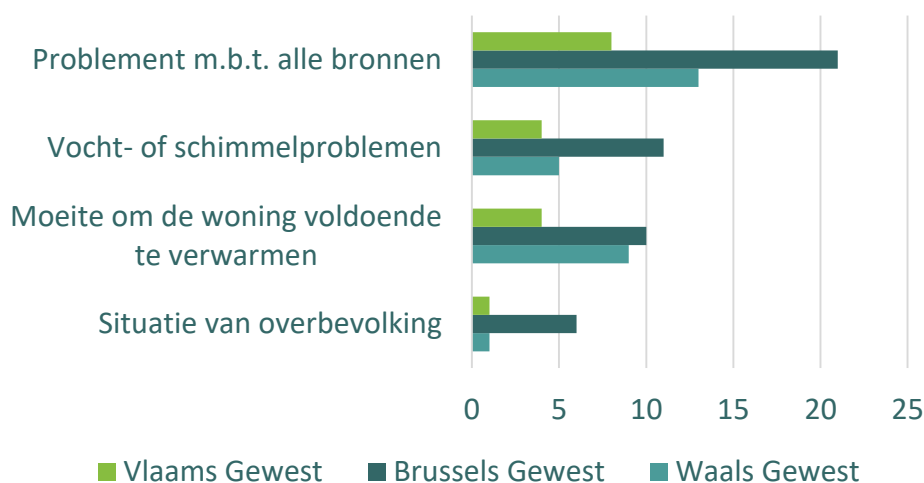

³ BGHM ; BISA & Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium) (Rijksregister). Wijkmonitoring © - BISA - Brussels UrbIS ® ©

⁴ Ibid.

Bovendien merken we dat een kwaliteitsvolle woning bijlange niet voor iedereen een vanzelfsprekendheid is. Huishoudens wonende in stedelijke gebieden (16%) hebben vaker comfortproblemen in hun woning dan huishoudens wonende in halfstedelijke (7%) en landelijke gebieden (9%). Er zijn ook verschillen volgens gewest van de woonplaats: inwoners van het Brussels gewest (21%) hebben het vaakst comfort-problemen in hun woning, gevolgd door de inwoners van het Waals gewest (13%) en van het Vlaams gewest (8%).⁵

Percentage van de huishoudens met minstens één comfortprobleem in hun woning, per gewest en per type probleem, 2013⁶

⁵ WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT VOLKSGEZONDHEID, *Gezondheidsenquête 2013, Rapport 4: Fysieke en sociale omgeving - Samenvatting van de onderzoeksresultaten*, Brussel : Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid, 2015, p.10

⁶ Ibid.

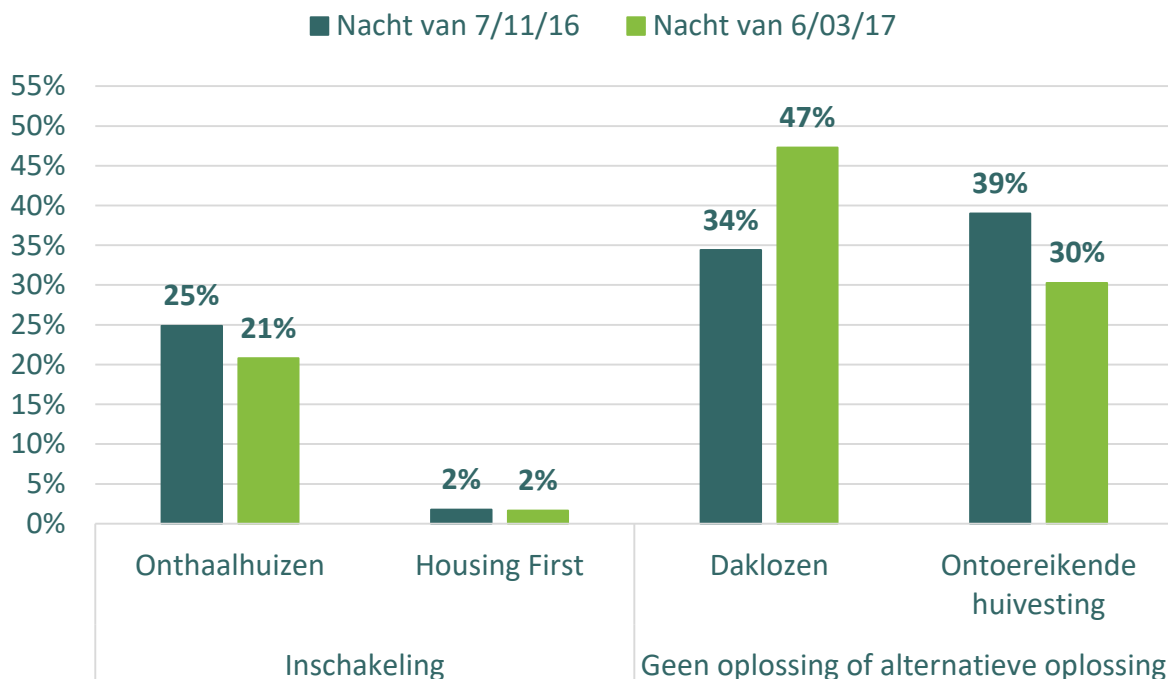
5. TOEGANG TOT HUISVESTING

Omdat de problematieken zo sterk verweven zijn, vereist de woongebonden uitsluiting oplossingen met een multidimensionale aanpak. De begeleiding dient te worden aangepast aan eenieders behoeften en sociale omgeving om permanente oplossingen te bewerkstelligen. Enkel een begeleiding op maat en een algemene geïntegreerde aanpak kunnen de gebruiker op weg helpen naar meer autonomie en emancipatie.

We pleiten dan om de oplossing voor thuisloosheid niet enkel te zoeken in noodopvang en tijdelijke accommodatie, maar eerder in een **grotere toegang tot vaste huisvesting, woongerelateerde begeleidingsvormen** (zoals begeleiding aan huis, nabegeleiding, Housing First, etc.) en via meer middelen voor **preventie** en **aangepaste ambulante steun** voor mensen thuis die erom vragen.

Het is dus noodzakelijk nieuwe middelen aan te wenden om een maximumaantal duurzame oplossingen te ondersteunen en verder uit te bouwen.

Verdeling van de getelde mensen tijdens de nachten van 7/11/2016 (N = 3434) en 6/11/2017 (N = 4151) in het Brussels Gewest⁷

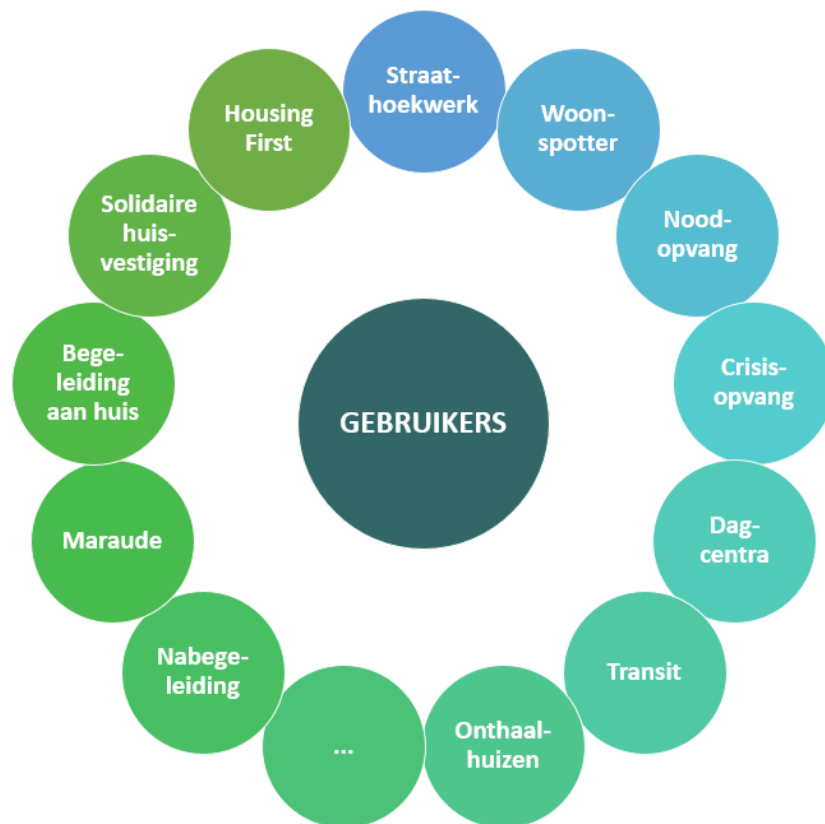

⁷ LA STRADA, *Telling van dak- en thuislozen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest – november 2016 / maart 2017*, Brussel : Steunpunt Thuislozenzorg Brussel la Strada, 2017

6. AUTONOMIE VAN DE SECTOR

Het respecteren van de **autonomie/methodologie van de instellingen**. De veelheid aan verschillende Brusselse diensten is belangrijk om te antwoorden aan de grote diversiteit van de hulpvragen. We moeten streven naar **vernieuwende, kleinschalige initiatieven om gepast te antwoorden aan de diversiteit en veranderende noden van de gebruikers** in plaats van superstructuren te creëren die een standaardaanbod bieden.

10

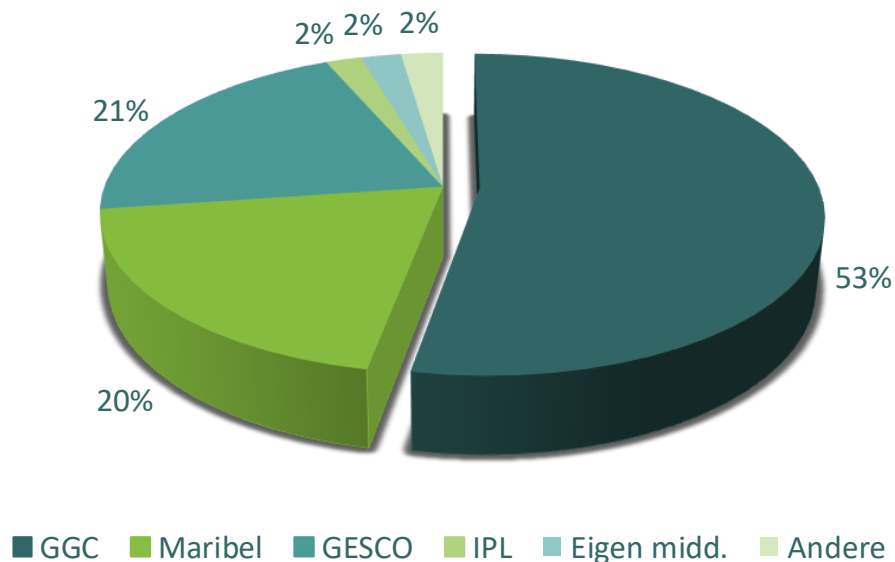
De instellingen uit de sector van de thuislozenzorg zoeken continu naar vernieuwende initiatieven. Daarom is het noodzakelijk de creativiteit van de sector te vrijwaren en de mogelijk te geven aangepaste hulpvormen te kunnen ontwikkelen via financiële ondersteuning. Na vijf jaar, als het vernieuwende project zijn waarde heeft bewezen, moet een structurele subsidie worden overwogen.

7. WERKGELEGENHEID

De diensten moeten **kwantitatieve ondersteuning** kunnen aanbieden. Om dit kunnen garanderen is een **versterking van het personeelsbestand** van de thuislozensector absoluut noodzakelijk. Binnen de sector bestaat namelijk een belangrijk deel van het personeelsbestand uit **GECO's en Maribels**. Bij dergelijke personeelsleden is er een verschil **tussen de reële loonkost en de gegeven subsidie**. Voor vele instellingen is dit op lange termijn budgettair onhoudbaar. Daarom vragen wij dat alle personeelsleden van de thuislozensector **100% zouden betaald** worden.

11

Personeel van de instellingen van de Bico-federatie per type subsidie⁸

⁸ Gegevens voor 18 van de 20 leden van de Bico-federatie.

8. INFRASTRUCTUURVOORZIENINGEN

Het is voor de instellingen soms noodzakelijk om **infrastructuurwerken** door te voeren. Deze werken kunnen om verschillende redenen noodzakelijk zijn: om de veiligheid van de opgevangen personen en personeelsleden te waarborgen, om de kinderen in een aangepaste omgeving op te vangen of om energiebesparende werkzaamheden uit te voeren, etc. Om dergelijke infrastructuurwerken te financieren is het noodzakelijk een **investeringsfonds** voor de dak- en thuislozensector op te richten, zoals reeds aanwezig bij aanverwante sectoren (b.v. rusthuizen).

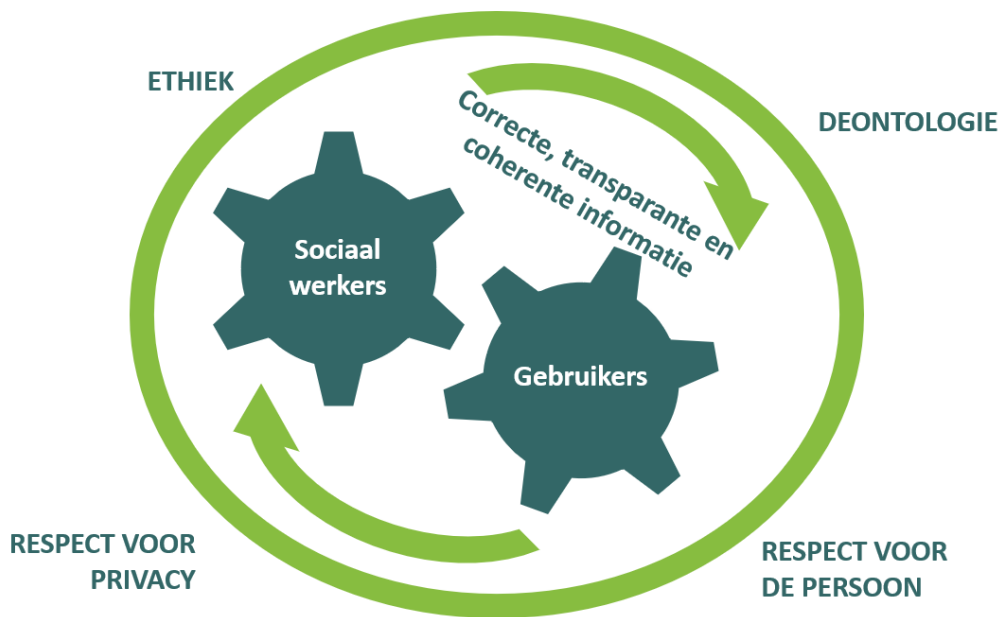
12

9. DEONTOLOGIE

De **vertrouwensband tussen de gebruiker en sociaal werker** moet ten altijd tijde gewaarborgd blijven met respect voor de deontologische en ethische code. Het aanbieden van **correcte, transparante, coherente informatie** aan de gebruikers via een centrale dienst en het delen van informatie moet altijd gebeuren met respect voor de gebruiker en zijn privacy.

13

De gebruikers met een hulpvraag zouden zich in alle vertrouwen moeten kunnen richten tot sociaal werker, zonder dat dit geschonden wordt en geleidelijk de controle over hun eigen leven kunnen terugkrijgen.

10. SOCIALE RECHTEN

De meest kwetsbare worden meer en meer geconfronteerd met **sociale onderbescherming**. Het is dringend/noodzakelijk om de toegang tot sociale bescherming te verbeteren door middel van voorlichting, opleiding van sociale werkers, verbetering van de bestaande wetgeving, etc. om ervoor te zorgen dat de meest kwetsbare groepen worden **ondersteund bij de uitoefening van hun rechten**.

Instellingen en diensten zouden zelf stappen moeten zetten om potentiële gerechtigden op te sporen en te benaderen en elke OCMW zou initiatieven moeten nemen om haar dienstverlening proactiever te maken.

14

DE LEDEN VAN DE BICO-FEDERATIE

Noodopvang

- Centrum voor Dringend Onthaal Ariane
- Hoeksteen

Dagopvang

- DoucheFlux
- Hobo

Onthaalhuizen

- Haard en Vrede
- Onderweg
- Open Deur
- De Relais
- Talita

Centrum gespecialiseerd in de opvang van slachtoffers van mensenhandel

- Pag-Asa

Thuisbegeleiding

- Aprèstoe
- Begeleid wonen van het OCMW van Sint-Gillis
- Een Eigen Dak
- 't Eilandje/S.Ac.A.Do.
- Fami-Home
- Huis van Vrede
- Leger des Heils - Begeleid wonen
- Lhiving
- De Nieuwe 150

Straathoekwerk

- Diogenes

Federatie

- SOM

BIBLIOGRAFIE

FEANTSA, *Ending homelessness : A handbook for policy makers*, Brussel : FEANTSA, 2010, 24p.
https://www.feantsa.org/download/feantsa_handbook_en_final-2-15169925525089897430.pdf

LAATSTE RAADPLEGGING: 28.03.2019

FEANTSA, *L'exclusion sociale dans l'Union Européenne - Colloque 20 ans d'exclusion, bilans et perspectives - 11 Décembre 2014, 71 dia's.*

<https://fr.slideshare.net/FEANTSA/lexclusion-sociale-dans-lunion-europenne>

LAATSTE RAADPLEGGING: 28.03.2019

LA STRADA, *Telling van dak- en thuislozen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - november 2016 / maart 2017*, Brussel : Steunpunt Thuislozenzorg Brussel la Strada, 2017, 128p.

https://www.lastrada.brussels/portail/images/PDF/20171012_Strada_Denomb_Rapport_NL_V4_POUR_BAT.pdf

LAATSTE RAADPLEGGING: 28.03.2019

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT VOLKSGEZONDHEID, *Gezondheidsenquête 2013, Rapport 4: Fysieke en sociale omgeving - Samenvatting van de onderzoeksresultaten*, Brussel : Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid, 2015, 24p.

https://his.wiv-isp.be/nl/Gedeelde%20%20documenten/Summ_Env_NL_2013.pdf

LAATSTE RAADPLEGGING: 28.03.2019

WIJKMONITORING, *Kaarten Statistieken Huisvesting Brussel.*

<https://wijkmonitoring.brussels/maps/statistieken-huisvesting-brussel/>

LAATSTE RAADPLEGGING: 28.03.2019

Verantwoordelijke uitgever:

Bico-federatie vzw

Kogelstraat, 34

1000 Bruxelles

02 513 58 76

info@federationbicofederatie.be

www.federationbicofederatie.be

Brussel, april 2019

Reproductie toegestaan mits bron vermeld wordt.

Met de steun van:

COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE